

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 31.1.2011
COM(2011) 18 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Справяне с преждевременното напускане на училище: ключов принос към
стратегията „Европа 2020“**

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Справяне с преждевременното напускане на училище: ключов принос към стратегията „Европа 2020“

Преждевременното напускане на училище¹ е сложно явление и неговото намаляване поемането на силен политически ангажимент. В настоящото съобщение се прави анализ на въздействието на преждевременното напускане на училище върху отделните лица, обществото и икономиката, посочват се причините за него и се прави общ преглед на съществуващите и предстоящите мерки на равнището на ЕС за справяне с това явление. То се придружава от предложение за препоръка на Съвета и от работен документ на службите на Комисията, в които се представя рамка за всеобхватни политически подходи, които държавите-членки могат да използват за провеждане на ефективни политики за намаляване на преждевременното напускане на училище, и се излагат подробни примери за съществуващи политически мерки.

1. ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ ВЪЗПРЕПЯТСТВА ИНТЕЛИГЕНТНИЯ, УСТОЙЧИВ И ПРИОБЩАВАЩ РАСТЕЖ

Бъдещето на Европа зависи в голяма степен от нейните младите хора. Чрез своята стратегия „Европа 2020“ Европейският съюз цели да подпомогне по-добре младите хора и да им даде възможност да развият напълно дарбите си в свой интерес, но също така и в полза на икономиката и обществото. Една от одобрените от Европейския съвет водещи цели е намаляване на процента на преждеременно напусналите училище под 10 % и гарантиране, че най-малко 40 % от младото поколение има завършено висше образование или равностойна на него квалификация². Подобряването на резултатите в образованието на младите хора съответства както на целите за постигане на „интелигентен растеж“ чрез подобряване на равнищата на уменията, така и на тези за „приобщаващ растеж“ чрез справяне с един от основните рискови фактори за безработица и бедност.

„Младежта в движение“³ е една от водещите инициативи на стратегията „Европа 2020“, като в нея се подчертава необходимостта от подобряване на качеството и справедливостта при образованието и обучението, от предоставяне на повече млади хора на уменията, необходими за превръщането им в обучаващи се през целия си живот хора, и на шанс да получат достъп до мобилността с учебна цел. Дρασичното намаляване на броя на младите хора, които напускат преждеременно училище, е инвестиция от ключово значение не само за бъдещето на всеки един от тези млади хора, но и за бъдещото благоденствие и социално сближаване на ЕС като цяло.

¹ Терминът „преждеременно напускане на училище“ включва всички форми на напускане на системата на образование и обучение преди завършване на средно образование или на еквивалентните степени на професионално образование и обучение.

² COM(2010) 2020.

³ COM(2010) 477.

Намаляването на преждевременното напускане на училище е начин за постигането и на други цели на стратегията „Европа 2020“. Като оказва пряко въздействие върху пригодността за заетост на младите хора, то допринася за засилване на интеграцията на пазара на труда и по този начин за постигане на основната цел за 75 % равнище на заетост на населението на възраст от 20 до 64 години. Същевременно то допринася значително за разчупване на затворения кръг на недоимъка, който води до социалното изключване на толкова млади хора. Поради това то е мярка от ключово значение за постигането на целта за преодоляване на риска от бедност и социално изключване за най-малко 20 милиона души⁴.

През 2009 г. повече от шест милиона млади хора са напуснали системата на образование и обучение, след като са завършили едва основно образование или дори по-ниска образователна степен, като 14,4 % от тях са на възраст между 18 и 24 години. Още по-тревожен е фактът, че 17,4% от тях са завършили само началния етап на основното образование⁵. Преждевременното напускане на училище представлява пропускане на възможности за младите хора и загуба на социален и икономически потенциал за Европейския съюз като цяло.

На **нивото на отделния човек** последиците от преждевременното напускане на училище се отразяват отрицателно върху хората през целия им живот и намаляват техните възможности да участват в социалния, културния и икономическия живот на обществото. То повишава техния индивидуален риск от безработица, бедност и социално изключване, като се отразява отрицателно на доходите през целия живот, на благосъстоянието им и на тяхното здраве, както и на здравето на техните деца. То също така намалява шансовете децата им да имат успех в училище.

Безработицата сред младите хора понастоящем е на равнище от 20,0 %⁶ и преждевременното напускане на училище има пряк принос за това. Пригодността за заетост зависи в голяма степен от постигнатото равнище на квалификация. През 2009 г. 52 % от преждеременно напусналите училище лица в ЕС са били или безработни, или извън пазара на труда⁷. Дори когато работят, те печелят по-малко, по-често заемат по-несигурни работни места и по-често са зависими от социално подпомагане. Те имат по-малко участие в процеса на учене през целия живот и следователно в този на преквалификация. Неравностойното им положение по отношение на образованието може да се превърне във все по-голяма пречка за тях.

На **равнището на икономиката и обществото като цяло** високият процент на преждеременно напускане на училище оказва дългосрочно отражение върху социалното развитие и икономическия растеж. Съществува тенденция лицата, преждеременно напускащи училище, да участват в по-малка степен в демократичните процеси и да бъдат по-слабо активни граждани⁸. Иновациите и растежът зависят от квалифицирана работна сила не само във високотехнологичните сектори, а и в цялата икономика. Във водещата инициатива на стратегията „Европа 2020“ „Програма за нови умения и работни места“ се подчертава необходимостта хората да станат по-автономни, като се развиват техните умения през целия им живот и се повишава участието им на

⁴ Заключение на Европейския съвет от 25—26 март 2010 г.

⁵ Евростат, Изследване на работната сила (LFS), 2010 г.

⁶ Евростат, съобщение за пресата 162/2010, 29 октомври 2010 г.

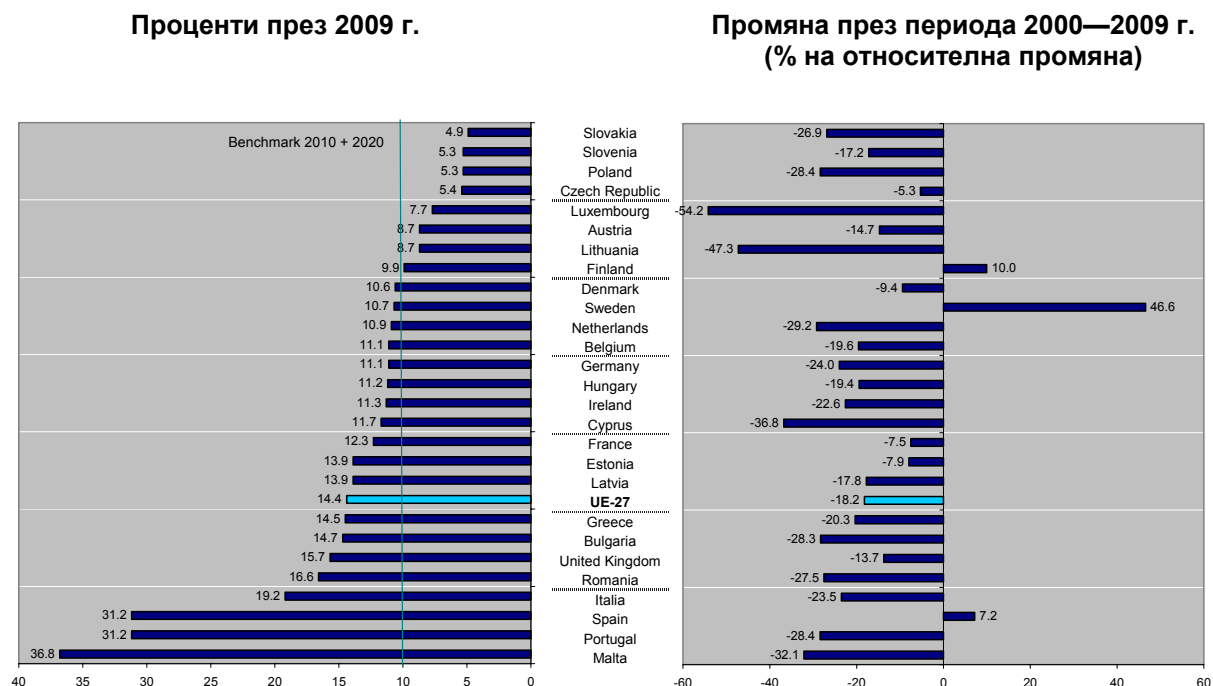
⁷ Евростат, LFS 2010 г.

⁸ NESSE (2009), стр. 31. Вж. също Shell „Jugendstudie 2010“ (2010).

трудова пазар. **Намаляването на средния процент на преждевременното напускане на училище само с 1 процентен пункт би позволило на европейската икономика да разполага всяка година с близо половин милион квалифицирани потенциални млади работници допълнително.**

От 2000 г. насам средният процент на преждеременно напускане на училище спадна с 3,2 процентни пункта, но този напредък бе недостатъчен за постигане на първоначално договорената в Съвета цел от 10 % до 2010 г. Освен това средната стойност прикрива значителните разлики между отделните държави-членки. Седем от държавите-членки вече са постигнали целевия показател от 10 %, докато при три други тази стойност е над 30 %. Предвид относителния резултат на държавите-членки има основания за оптимизъм. От 2000 г. насам всички държави-членки с изключение на три са намалили своя процент на преждеременно напускане на училище, като при някои от тях това намаление е доста значително.

Графика 1: Процент от населението на възраст 18—24 години със завършено най-много основно образование и необхванато във форма на образование или обучение (2009 г.) и промяна през периода 2000—2009 г.⁹

2. ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ СЕ ПРЕДИЗВИКВА ОТ СЪВКУПНОСТ ОТ ИНДИВИДУАЛНИ, ОБРАЗОВАТЕЛНИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ФАКТОРИ

Причините, поради които младите хора напускат преждевременно системата на образование и обучение, са строго индивидуални. Въпреки това е възможно да бъдат установени някои постоянно проявяващи се характеристики. Преждевременното напускане на училище е тясно свързано с неравностойното социално положение и ниското равнище на образование. Децата на родители с ниско равнище на образование и в неравностойното социално положение е по-вероятно да напуснат системата на образование и обучение, преди да завършат степените на средното образование в сравнение с други млади хора.

Някои групи в обществото са особено засегнати от преждевременното напускане на училище, по-специално тези, произхождащи от по-бедни социално-икономически слоеве и принадлежащи към уязвими групи, като младите хора, подпомагани от системата за обществени грижи, и лицата с физически и умствени увреждания или с други специални образователни потребности (СОП)¹⁰. Тъй като младите хора с мигрантски произход често са съсредоточени в групи с по-нисък социално-икономически статус, средният процент на преждевременно напускане на училище при тях е двойно по-голям, отколкото при местните младежи (26,4 % спрямо 13,1 % през 2009 г.). Този

⁹ Евростат, LFS 2010 г.

¹⁰ „Активното приобщаване на младите хора с увреждания или здравни проблеми. Информационен документ“, Европейска фондация за подобряване на условията на живот и труд, 2010 г.

процент е дори по-висок при ромското население, което има тенденция да бъде сред членовете на общество, сблъскващи се с най-голяма степен на социално изключване¹¹. Членовете на тези групи често не се ползват с достатъчна подкрепа от страна на техните семейства, изправени са пред дискриминация в рамките на образователната система и имат по-ограничен достъп до възможности за неформално и самостоятелно учене извън задължителното училищно образование.

Влияние върху преждевременното напускане на училище оказват фактори в системата на образование, свързаните с отделната личност обстоятелства и социално-икономическите условия. Това по-скоро е процес, отколкото еднократно събитие. То често започва още в началния курс на обучение, когато за първи път се проявява усещането за провал в училище и нарастващото отчуждаване от него. Преминаването между отделни училища и различни образователни степени е особено трудно за учениците, застрашени от отпадане. Несъответствията между образователните и учебните програми и потребностите на пазара на труда могат да увеличат риска от неуспех в училище, тъй като учениците нямат перспективи в рамките на избора от тях образователен модел. В рамките на системите за образование и обучение често не се оказва достатъчно целенасочена подкрепа на учениците да се справят с трудностите от емоционален, социален или образователен характер и да продължат образованието и обучението си. Адаптирането спрямо различните начини на учене на учениците и подпомагането на учителите да отговорят на променящите се потребности на групи от ученици с различно равнище на способности, все още представлява предизвикателство за училищата. Индивидуализираните и гъвкави системи за учене са особено важни за тези, които предпочитат да „учат чрез практиката“ и са мотивирани в по-голяма степен от активните форми на учене.

Преждевременното напускане на училище е също така въпрос, свързан с половете, който изисква по-голямо внимание. В ЕС 16,3 % от момчетата напускат преждевременно училище, в сравнение с 12,5 % от момичетата¹². По време на задължителното образование съществува тенденция момчетата да срещат повече трудности от момичетата при адаптирането си към училищната среда и по принцип да имат по-слаби резултати. Те са особено силно представени в групата на учениците с увреждания (61 %) и при тях има по-голяма вероятност да се проявят емоционални и поведенчески проблеми или специфични трудности при ученето (65 %)¹³.

Държавите-членки се сблъскват с различни предизвикателства по отношение на преждевременното напускане на училище. В някои от тях преждевременното напускане на училище е явление, наблюдавано предимно в селските области, често срещано е в отдалечените региони и може да бъде свързано с недостатъчния достъп до образование. В други държави-членки то засяга най-вече региони в неравностойно положение, намиращи се в големите градове. Някои регионални и сезонни пазари на труда (например в областта на туризма и строителството) могат да стимулират младите хора да напускат училище, за да заемат неизискващи квалификация работни места, предлагащи слаби перспективи. Наличието на такива работни места и перспективата да се започне по-рано да се печелят пари с цел подобряване на икономическото положение на семейството или даване на възможност на младия човек да стане по-независим мотивират много млади хора да напуснат преждевременно системата на образование и

¹¹ Евростат, LFS 2010 г.

¹² Евростат, LFS 2010 г.

¹³ Данните се отнасят до 2008 г.; SEC(2009) 1616, стр. 85.

обучение. В някои държави се наблюдават високи равнища на преждевременно напускане на училище в определени специалности с професионална насоченост, докато други отбелязват по-ниски равнища на преждевременно напускане на училище, например в специалности, свързани със стажуване¹⁴.

Всички тези условия трябва да бъдат взети предвид при подпомагането на ученици, застрашени от отпадане. Въпреки това само няколко държави-членки прилагат последователна и всеобхватна стратегия за намаляване на преждевременното напускане на училище. Редица инициативи за борба с преждевременното напускане на училище не са свързани в достатъчна степен с останалите политики, насочени към младите хора. Също така често се констатира липсата на сериозен анализ на специфичните проблеми в рамките на определен регион или целева група.

3. ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ МОЖЕ ДА БЪДЕ ПРЕДОТВРАТЕНО ПОСРЕДСТВОМ СИСТЕМАТИЧНО ПРИЛАГАНИ ПОЛИТИКИ, ОСНОВАНИ НА КОНКРЕТНИ ФАКТИ

При стратегиите за борба с преждевременното напускане на училище като отправна точка трябва да се използва анализ на националните, регионални и местни особености на това явление. Данните следва да дават възможност за извършването на анализ на основните причини за преждевременното напускане на училище, отнасящи се до различните групи от ученици, региони, населени места или училища, които са особено засегнати от преждевременното напускане на училище. Значителните разлики в процентите на преждевременното напускане на училище могат да покажат наличието на структурни проблеми в някои географски области или образователни специалности.

Изготвянето на политика трябва да се основава на точна информация, така че да могат да се прилагат по-целенасочени мерки; наличието на система за наблюдение на развитието в областта на преждевременното напускане на училище може да помогне за постоянното им адаптиране въз основа на информация, като например относно причините, които карат отделните лица да напускат преждевременно системата на образование и обучение¹⁵.

Индивидуални номера на учащите се

Обединеното кралство въведе през 1997 г. „единен ученически номер“ (UPN), който представлява богат източник за анализ и подпомагане на по-ефективното определяне на целите на училищната политика също и в области, различни от преждевременното напускане на училище. Други държави въведоха „индивидуални образователни номера“, бази данни въз основа на индивидуалните данни за ученика или национални регистри на студентите (например в Нидерландия, Германия и Италия). По отношение на Нидерландия въвеждането на „индивидуален образователен номер“ и онлайн

¹⁴ GHK (2005), „Изследване относно лицата, преждевременно напускащи училище, окончателен доклад“, стр. 77, Sally Kendal, Kay Kinder (2005), „Повторно интегриране на напусналите системата за образование и обучение — европейска перспектива“, стр. 15.

¹⁵ Всички примери за политики са взети от работния документ на службите на Комисията „Намаляване на преждевременното напускане на училище“ — SEC(2011) 96. В него се съдържа допълнителна информация относно примерите за политики, както и по-подробна информация относно преждевременното напускане на училище, причините за него и успешните стратегии за неговото намаляване.

наблюдението на преждевременното напускане на училище се разглеждат като основните фактори за успех при намаляването на преждевременното напускане на училище.

Всеобхватните политики за борба с преждевременното напускане на училище следва да бъдат насочени към **превенцията, интервенцията и компенсирането**.

Превенцията има за цел да предотврати възникването на условия, при които е възможно започването на процеси, водещи до преждеременно напускане на училище: беше установено, че по-голямото участие в осигуряването на добро качество на образованието и грижите в ранна детска възраст е една от най-ефективните мерки за осигуряване на добър старт в образованието на децата и за изграждане на тяхната издръжливост. Въпреки това достъпът до висококачествено образование и грижи в ранна детска възраст трябва да бъде подобрен. Други превантивни мерки са насочени към въпроси като системната езикова подкрепа за децата с мигрантски произход, активната политика за премахване на сегрегацията, която подобрява социалното, етническото и културното многообразие в училищата, дава възможност за по-добро обучение между равнопоставени партньори и подпомага интеграцията, или целенасочената подкрепа за училищата в неравностойно положение. Други потенциални препятствия пред успешното завършване на училищно образование могат да бъдат отстранени чрез увеличаване на пропускливостта на образователните модели и повишаване на качеството и статута на професионалните образователни модели.

Политиките за премахване на сегрегацията имат за цел промяна на социалния състав на училищата „в неравностойно положение“ и подобряването на образователното ниво на децата от среда с неравностойно социално положение и ниско равнище на образование. Активните програми за премахване на сегрегацията в Унгария и България подобриха на регионално равнище резултатите в образованието на учениците от ромски произход чрез подпомагане на училищата, които интегрират ромски ученици, и в същото време повишават качеството в училищата, например чрез извънкласни дейности и целева училищна подкрепа.

Чрез **мерките за положителна дискриминация**, като зоните с приоритет в областта на образованието (Кипър) и програмите, предоставящи целева подкрепа на училищата в области в неравностойно положение (Франция, Испания), се подобряват предлаганите форми на образование, предоставя се допълнителна подкрепа на техните ученици и се създава иновативна образователна среда, адаптирана към техните специфични потребности. Мерките за положителна дискриминация често са съчетани с активна работа в мрежи и засилено сътрудничество между участващите училища.

Гъвкавите образователни модели, при които се съчетава образование с обща насоченост, професионално обучение и първия практически трудов опит, са насочени към ученици, които могат да бъдат обезкуражени от ниските резултати в образованието и искат да започнат работа възможно най-рано. То същевременно им дава възможност да продължат общото си образование. Някои държави-членки (например Люксембург, Италия и Дания) използват този подход за оказване на помощ на ученици, които преди това са напуснали системата на образование, да получат свидетелство за завършено образование, като същевременно придобият ценен и мотивиращ професионален опит.

Интервенцията се справя с трудностите на ранен етап и има за цел да предотврати те да доведат до отпадане от училище. Мерките за интервенция могат да бъдат насочени

към цялото училище или заведение за професионално обучение или да са насочени към отделни ученици, застрашени от прекъсване на образованието или обучението им. Мерките, насочени към цялото училище, целят подобряване на климата в учебното заведение и създаването на благоприятна учебна среда. Системите за ранно предупреждение и по-добро сътрудничество с родителите могат да представляват ефикасна форма на подпомагане на застрашените ученици. Също така при предоставянето на съответната подкрепа се оказва високоефективна работата в мрежи с участници извън учебното заведение и достъпът до мрежи за подпомагане по места. Мерките, насочени към учениците, са ориентирани към индивидуалното и груповото наставничество, персонализираните образователни подходи, предоставянето на подобрени насоки и финансова подкрепа като помощи за обучение. Институциите от пазара на труда също следва да участват в по-голяма степен в предоставянето на услуги по професионално ориентиране на младите хора.

Училищата в качеството им на „учебни общности“ възприемат обща концепция, основни ценности и цели за развитие на учебното заведение. Това увеличава ангажираността на учениците, учителите, родителите и останалите заинтересовани страни и осигурява подкрепа за развитието на училището и за неговото качество. „Учебните общности“ карат както учителите, така и учениците да се стремят към по-високи резултати и да поемат отговорността за своя напредък в учебния процес. Те създават благоприятни условия и за намаляване на отпадането от училище, както и за подпомагане на учениците, застрашени от отпадане.

Работата в мрежи с участници извън училище дава възможност на училищата да оказват по-добра подкрепа на учениците и да се справят с редица проблеми, които поставят децата в затруднено положение и могат да включват употреба на наркотици или алкохол, недоспиване, физическо насилие и травми. Програми като School Completion Programme (Програма за завършване на училище) в Ирландия благоприятстват в значителна степен междуобщностните и междусекторните подходи. Училищата поддържат връзка с агенциите за младежта, социалните служби, агенциите за местно развитие, оперативните групи за борба срещу наркотичните вещества и т.н.

По-активното участие на регионите в изготвянето на мерките срещу преждевременното напускане на училище, като им се предоставя финансова подкрепа и се създават мерки за стимулиране, е доказало, че води до добри резултати в някои държави, като например в Нидерландия. Общините, училищата и институциите за осигуряване на грижи могат сами да решават кои мерки трябва да бъдат приложени. Чрез местната администрация училищата също могат да искат предоставяне на услуги от страна на институциите за осигуряване на грижи, полицията и съдебните органи.

Училищата от отворен тип като „scuole aperte“ в Неапол (Италия) имат за цел справяне с напускането на ученици чрез организирането на широка гама от проекти съвместно с местните представители на гражданското общество. Дейностите се организират извън часовете на училищни занятия и са отворени за всички деца, включително за тези, които вече са напуснали общото за всички образование. Те дават възможност за повторно включване на тези деца, а също така и на много други, застрашени от отпадане от учебния процес.

Мерките за **компенсиране** предлагат възможности за образование и обучение на тези, които са отпаднали от системата. Те могат да бъдат под формата на финансова или друг вид подкрепа. Тези мерки имат за цел да подпомогнат младите хора да се завърнат в

общото за всички образование или да им бъде предоставен така нареченият „втори шанс“. Поради това успешните подходи, прилагани от предоставящите втори шанс институции, се различават значително от тези на общообразователните училища, като са насочени към преодоляване на трудностите, с които се сблъскват учениците в общообразователните училища. Въпреки това са налице данни, че превенцията на преждевременното напускане на училище постига по-добри резултати отколкото компенсирането на отрицателните последици от това явление. Сблъскването с неуспеха, липсата на самоувереност при обучението и увеличаването на социалните, емоционални и образователни проблеми след отпадането намаляват вероятността за получаване на квалификация и за успешно завършване на образованието¹⁶.

Завръщането в общообразователните училища често изисква преходен период между предишния свързан с неуспех в училище опит и едно по-успешно ново начало. Програмите са с продължителност от най-малко три месеца до една година, в зависимост от очакванията и мотивацията на участниците. Поради комплексните многостранни проблеми, с които се сблъсква целевата група, са необходими алтернативни педагогически и консултантски методи за повторното ѝ интегриране в системата на образование и обучение. Един от факторите за успех е осигуряването на индивидуализирана благоприятна учебна среда и на гъвкав подход в зависимост от потребностите на всеки млад човек. Програми като „Проект за обучение на пълнолетни младежи“ в Словения, преходните класове във Франция или центровете SAS в Белгия дават възможност на застрашените млади хора постепенно отново да възвърнат доверието в себе си, да наваксат изоставането в областта на обучението и да се завърнат в общото за всички образование.

Много често проектите и инициативите за намаляване на преждевременното напускане на училище съществуват успоредно, без да са свързани с други инициативи¹⁷. Въпреки отчетения успех от тези проекти и инициативи, много често тяхното въздействие остава на местно или регионално равнище. Предвид спешната необходимост от намаляване на преждевременното напускане на училище, основното изискване е да се премине от прилагането на отделни мерки към въвеждането на всеобхватна политика срещу преждевременното напускане на училище. Елементите на подобни политики трябва да бъдат съобразени с конкретното положение в държавите-членки.

Опитът на държавите-членки, сравнителните данни и аналитичните изследвания показват, че основните фактори за провеждането на успешни политики включват междусекторния характер на сътрудничеството и всеобхватността на прилагания подход. Преждевременното напускане на училище не представлява само училищен проблем и е необходимо с причините за него да се занимае цял набор от политики в областта на социалната закрила, младежта, семейството, здравеопазването, местните общности, заетостта и образованието. Важна роля за намаляването на преждевременното напускане на училище могат да играят по-широки образователни концепции като образование в областта на културата, сътрудничество с предприятията или лица извън училище, както и спортът, като насърчават съзидателността, нови начини на мислене, межкултурния диалог и социалното сближаване.

¹⁶ NESSE (2009), стр. 45.

¹⁷ Frank Braun: въведение към „Schulabbrüche und Ausbildungslosigkeit“, Мюнхен, 2007 г.

4. **СЪТРУДНИЧЕСТВОТО НА РАВНИЩЕТО НА ЕС ОСИГУРЯВА ЦЕНЕН ПРИНОС ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ**

Като част от стратегията „Европа 2020“ държавите-членки се договориха на най-високо политическо равнище да определят **национални цели** относно намаляването на преждевременното напускане на училище, като се вземат предвид техните изходни позиции и обстоятелствата на национално равнище. Преждевременното напускане на училище ще бъде разгледано в рамките на техните национални програми за реформи (НПР), в които се излагат предприеманите от тях стратегии и действия за изпълнение на националните им цели. Националните цели за намаляване на процентите на преждеременно напускане на училище ще насърчат изготвянето на мерки в тази област и ще увеличат натиска за ефикасни и ефективни политики. Докладването относно националните цели в рамките на стратегията „Европа 2020“ чрез годишните обзори на растежа ще допринесе за по-голямата тежест на наблюдението на ефективността на политиките, на техните успехи и недостатъци.

Съществуващата стратегическа рамка за сътрудничество в областта на образованието и обучението **„Образование и обучение 2020“**, нейните инструменти и механизми за докладване ще подпомагат прилагането на ефективни и ефикасни политики за борба с преждевременното напускане на училище. Тя ще предостави платформа за изтъкване на напредъка на държавите-членки, като ще бъде подкрепяна от наличието на солидни и съпоставими статистически данни от Евростат.

За да се оказва по-добра подкрепа на държавите-членки при разработването на ефикасни и ефективни национални политики срещу преждевременното напускане на училище, ще бъдат въведени няколко мерки и инструменти, предлагащи цялостен подход към това многостранно предизвикателство.

- Предложената **препоръка на Съвета относно политики за намаляване на преждевременното напускане на училище**, придружена от работен документ на службите на Комисията, има за цел да подпомогне държавите-членки да бъдат иновативни и да разработват стратегии със значително въздействие и добро съотношение на разходите и ползите. Предлага се с препоръката да бъде установена обща европейска рамка за ефективна и ефикасна политика срещу преждевременното напускане на училище и държавите-членки да приемат всеобхватни национални стратегии за борба с преждевременното напускане на училище до 2012 г., които да са в съответствие с техните национални цели.
- В предстоящото **съобщение на Комисията относно образованието и грижите в ранна детска възраст**, което ще бъде прието през 2011 г., ще се подчертае, че системите за образование и грижи в ранна детска възраст могат да спомогнат за установяването на база за учене през целия живот като най-мощно средство за борба с изпадането в неравностойно положение чрез образование, като по този начин се предотвратяват ефективно голям брой случаи на отпадане от училище. В съобщението ще бъдат определени ключовите фактори за увеличаване на качеството и достъпа до образованието и грижите в ранна детска възраст.
- Комисията ще представи през 2011 г. **съобщение за нова европейска програма относно интеграцията** в подкрепа на политиките за интеграция на държавите-членки. В този контекст трябва да се вземе предвид и подкрепата за подобряването

на образователното ниво на учениците с мигрантски произход, както и необходимостта от справяне с преждевременното напускане на училище.

- **Професионалното образование и обучение** има потенциал да бъде важен инструмент за предотвратяване на преждевременното напускане на училище от младите хора. След съобщението на Комисията „Нов импулс за европейското сътрудничество в професионалното образование и обучение за подкрепа на стратегията „Европа 2020“¹⁸ министрите на образованието се договориха за амбициозна програма за модернизиране на ПОО, включително за конкретно действие за намаляване на отпадането от ПОО.
- В началото на 2011 г. Комисията ще предложи **целеви показател за измерване на пригодността за заетост на младите хора**. Увеличаването на тяхната пригодност за заетост е от решаващо значение за подобряване на перспективите за заетост на младите хора и за бъдещата им кариера, а оттам за тяхното пълно ангажиране в процеса на образование и обучение. Целевият показател ще предлага по-добри възможности за наблюдение на положението и за подкрепа на обмена на добри практики и опит между държавите-членки.
- За да се осигури по-ефективно целево ориентиране при разработването на политиката и да се ускори процесът на взаимно обучение, една **група на европейско равнище от лица, отговорни за вземането на решения**, представляваща различни държави-членки, ще съдейства за изпълнението на препоръката на Съвета и ще подпомага Комисията и Съвета при наблюдението на постигнатия напредък в държавите-членки и на европейско равнище. Тя ще спомага за определяне на ефективни политики и практики за справяне с общите предизвикателства във всички държави-членки, ще подкрепя обмена на опит и ще помага за формулирането на по-целенасочени политически препоръки.
- Освен това **официалните дискусии между министрите и на високо равнище** ще продължат, като продължи и организирането на събития с голям обществен отзвук, като **конференции** на Комисията или председателството. Те ще осигурят значителен принос при провежданите понастоящем дискусии, ще подобрят възприемането на ефективни нови подходи и мерки в областта на политиката, ще насочат вниманието към добрите практики в държавите-членки и ще позволят по-доброто разбиране на разликите в националните резултати спрямо поставените цели, като по този начин ще подпомогнат усилията на държавите-членки.
- **Програмата за учене през целия живот** както и **програмите, свързани с научни изследвания и иновации**, ще бъдат използвани по-интензивно за подпомагане на експериментирането и иновативните подходи за намаляване на преждевременното напускане на училище. Това ще даде възможност за обмен на опит и добри практики на равнището на институциите за образование и обучение и ще насърчи разработването на ефективни и ефикасни мерки за подкрепа на ученици, застрашени от отпадане. Приоритетите по отношение на финансирането за 2011 г. включват намаляване на преждевременното напускане на училище, подобряване на обучението на учениците с мигрантски произход и насърчаване на равенството между половете и на основаните на приобщаването подходи към ученето.

¹⁸

COM(2010) 296.

- **Европейските структурни фондове**, по-специално Европейският социален фонд и Европейският фонд за регионално развитие, представляват много важни източници за финансиране на национални и регионални мерки за намаляване на преждевременното напускане на училище. Общата европейска политическа рамка, съдържаща се в препоръката на Съвета, ще направи инвестициите в рамките на Европейските структурни фондове по-целенасочени и прецизни, като по този начин увеличи тяхната икономическа ефективност в борбата с преждевременното напускане на училище.
-